

И.Н.Ульянов ячёллэ Чăваш патшалăх университетĕнчи А.А.Кокель ячёллэ ўнер музейĕнче чўк уйăхĕн 1-мĕшĕнче курав уҫăлчĕ. Ҫак самант шăпах ҫав кунпа пĕр килни ахальтен мар.

Шăп та лăп 100 ҫул каялла - 1912 ҫулхи чўк уйăхĕн 1-мĕшĕнче - кĕрхи амăр кун Император ўнер академийĕн хушăвĕпе ун ҫумĕнчи ўнер аслă училищин вĕренекенĕ Алексей Кокель живопис, аслăлăх предметĕсем тĕлĕшĕпе питĕ лайăх ёлкĕрсе пынине шута илсе «художник» ята тивĕснĕ. «Чайнайра» картинăшăн вăл тата ҫавăн пекех 7 ҫамрăк ытти 200 вĕренекен хушшинче академин 1912 ҫулхи лауреачĕ пулса тăнă. Ҫакскерсене асталăхăн вăрттанлăхĕсене алла илме пулăшас тĕллевпе Германире, Францире, Италире ҫулталăк ёҫлесе пурăнма май туса панă.

Официаллă ҫак документ - герб ҫапса тата Раҫҫейри чаплă ўнерҫĕсем алă пусса ҫирĕплетнĕ диплом - Алексей Кокель чăвашсенчен пĕрремĕш профессионал художник пулнине ёненерет. Апла ҫак кун чăваш профессионал ўнер искусствине пĕр ёмĕр тултарчĕ.

Паллă пулăма халалланă курава уҫма ЧПУн воспитани енĕпе ёҫлекен проректорё Олег Викторов, Кокеле халалланă Чăваш Раҫҫей - Украина культура проекчĕсен координаторё Владимир Васильев профессор, Раҫҫей халăх художникё, ЧР Художниксен союзĕн председателё Ревель Федоров, Раҫҫей тава тивĕслĕ художникё Праски Витти, ытти художник хутшăнчĕ. Курав уҫăлнă ятпа Украинăн Чул хулари генеральнай консулё Игорь Мельничук саламланă.

Курава Кокель ячёллэ Пĕтĕм тĕнчере пленэр /вĕсем пурĕ улта хут иртнĕ/ вăхăтĕнче пурнăсланă ёҫсен никĕсĕ ҫинче йĕркеленĕ. Ҫак тапхăрта вёсене Раҫҫейри 42 тата Украинăри 14 ўнерҫĕ /пурĕ 7 халăх ҫынни/ хутшăннă. Алексей Кокелĕн тăван ялĕнче Патăрьел районĕнчи Турханта, ҫак районта Чăваш Ишекĕнче, Сĕнтĕрвăрри районĕнче тата «Чувашия» санатори территорийĕнче пурĕ 700 ытла живопис, графика произведенийё ўкернĕ. Вёсенчен вăтар картинăна экспозицие вырнаҫтарнă. Вернисажра Украина ўнер аҫтисен - Украина халăх художникĕн, Тарас Шевченко ячёллэ Украина Наци премийĕн лауреачĕн В.Ковтунăн, Украина тава тивĕслĕ художникĕн А.Чередниченкăн, И.Е.Репин ячёллэ преми лауреачĕн С.Коморнойăн, ҫавăн пекех хамăрăннисен - Раҫҫей халăх художникĕн Р.Федоровăн, Раҫҫей тава тивĕслĕ художникĕн А.Рыбкинăн, ЧР тава тивĕслĕ художникĕн А.Долгашевăн, В.Лукиянов ўнерҫĕн - ёҫсем.

Курава уҫма хутшăннисен шухăшĕпе - Алексей Кокель Чăваш Енпе Украина хушшинчи туслăх кĕперне хывнă. Праски Витти «Кокель уҫнă алăка пире те уҫса-хупма телей пӳрчĕ», - терĕ. Виталий Петрович ентешĕмĕр ĕмĕр каялла вĕреннĕ заведенире асталăхне туптанă, унăн педагогĕсем А.Кокельпе пӳрле пӳлӳ илнĕ.

Туслăх кĕперĕ яланах ҫирĕп пултăр. Ентешĕмĕр ятне илнĕ пленэр икĕ ҫӳр-шыв аҫтисене ҫеҫ мар, тӗнчери вун-вун патшалăх ўнерҫисене асамат кĕперĕн асамлăхĕ ҫыхăнтарса тăтăр. Вёсем пурте хайсем пирки: «Пире Кокель ҫывăхлатать, эпир унăн ҫӳр-шывĕн илемне сăнланă», - теме пултарччăр.

Надежда СМЕРНОВА. Газета «Хыпар». 2012. 3 ноябрь.